

CINGEROVÁ, N., DULEBOVÁ, I., ŠTEFANČÍK, R. 2021. *Politická lingvistika*. Bratislava: EKONÓM

Na Fakulte aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave sa stalo tradíciou, že na začiatku každého nového akademického roku sa pravidelne koná konferencia z oblasti politickej lingvistiky. Táto hraničná disciplína nachádzajúca sa na pomedzí lingvistiky a politológie si nielen na FAJ EU v Bratislave, ale rovnako aj na iných slovenských univerzitách našla množstvo priaznivcov, ktorí majú možnosť prezentovať výsledky svojho bádania práve na uvedenom medzinárodnom vedeckom podujatí. Zamestnanci fakulty vydali v priebehu niekoľkých rokov množstvo zaujímavých príspevkov v podobe výstupov v konferenčných zborníkoch, vedeckých časopisoch, ale aj individuálnych alebo kolektívnych vedeckých monografií. Ak však na Slovensku niečo v tejto oblasti doteraz chýbalo, bola práve učebnica. Konkrétne mám na mysli vysokoškolský učebný text, ktorý by bol určený pre študentov z rôznych spoločenských a humanitných odborov. A práve vydaním vysokoškolskej učebnice pod titulom *Politická lingvistika* v bratislavskom univerzitnom vydavateľstve koncom roku 2021 autori publikácie (Nina Cingerová, Irina Dulebová a Radoslav Štefančík) túto medzeru nielen na trhu s vysokoškolskými učebnicami, ale aj v rámci doterajšej úrovne poznania tejto problematiky, určite zapĺňajú.

Učebnica sa zrodila ako výsledok niekoľkoročnej vedeckej spolupráce medzi Filozofickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave a Fakultou aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave. A je zároveň hlavným výstupom projektu KEGA s rovnomerným názvom ako samotná publikácia. Autori v nej prezentujú svoje dlhoročné skúsenosti a odborné znalosti v skúmanej problematike, dostatočný prehľad o doterajších výstupoch doma i v zahraničí, ale rovnako aj porozumenie upriamiť pozornosť na atraktívne témy tak, aby sa študenti o túto problematiku začali zaujímať intenzívnejšie.

Podľa nemeckých autorov H. Girtha a A. A. Hofmanna (2016, s. 7) sa „*politická lingvistika opiera predovšetkým o pragmalingvistické, sémantické, textovolingvistické a diskurzolingvistické prístupy s cieľom opísať a analyzovať verejno-politickú oblasť komunikácie vo všetkých jej aspektoch*“. So zjavným vedomím tejto definície pristupujú k členeniu svojej publikácie aj autori recenzovanej publikácie. Štruktúru vysokoškolskej učebnice tvorí šesť hlavných kapitol. Autori poskladali učebnicu tak, aby čitateľ nadobudol základné poznanie o vzťahu medzi jazykom a politikou. Študent tak môže razom pochopiť bazálny kontext spojený s príslušnými teóriami, ako aj zámerom a metodologickými postupmi predmetnej hraničnej disciplíny.

Obsah prvej kapitoly tvorí stručný historický prehľad formovania politickej lingvistiky. Študent tak má možnosť sa dozvedieť, že hoci je politická lingvistika relatívne novou vedným odborom, bádatelia sa o jazyk politiky zaujímali už v antickom období. V tomto kontexte autori upriamujú pozornosť rovnako na osobnosti zohrávajúci nezastupiteľnú úlohu pri konštituovaní výskumu jazyka politiky a politickej komunikácie. Politická komunikácia tvorí bazálny objekt výskum politickej lingvistiky, je preto na mieste, že jej autori učebnice venujú náležitý priestor.

V nasledujúcej časti autori obracajú svoju pozornosť na súvislosti medzi jazykom a politikou. kapitole sa venujeme vzťahu medzi jazykom a politikou. Vysvetľujú obsah jazyka politiky. Upozorňujú na skutočnosť, že jazyk politiky je používaný ľuďmi v rozličných sférach a v rôznom situačnom kontexte. Pritom sa nejedná vždy výlučne o aktérov politiky, ale napríklad aj o novinárov, komentátorov, politických analytikov, publicistov. Jazyk politiky je dokonca súčasťou bežnej komunikácie, v prípade, ak aktéri rozhovoru diskutujú o politickom obsahu. Dôležité je, že autori nezabúdajú hneď na začiatku publikácie vysvetliť obsah samotného výrazu politika. Autori totiž predpokladajú, že učebnica nebude slúžiť len študentom politológie, ale siahnu po nej aj študenti, ktorých študijný program nie je primárne určený na politiku.

V ďalšej kapitole sa autori dostávajú k vysvetleniu funkcie jazyka politiky, pričom vychádzajú z konštatovania, že jazyk je nevyhnutná súčasť politického života. Za základnú a kľúčovú funkciu jazyka politiky považujú persváziu, teda presvedčanie. Upozorňujú však rovnako na to, že prostredníctvom jazyka politici informujú o svojej politickej činnosti, o rozhodnutiach a zámeroch, teda jazyk má aj funkciu informatívnu. Jazyk prispieva k budovaniu kolektívnej identity, jazykom sú vyjadrené rozmanité legislatívne právne akty ako produkty činnosti politických aktérov, prostredníctvom jazyka voliči vyjadrujú požiadavky adresujúce priamo či nepriamo držiteľom verejných funkcií.

Obsahom nasledovnej kapitoly je objekt analýzy politickej lingvistiky. V tejto časti publikácie autori vysvetľujú, v akých kontextoch je jazyk politiky používaný. Autori nezabúdajú na pojem politický diskurz, ktorý je v súčasnosti považovaný za mimoriadne dôležitú súčasť analýzy politickej lingvistiky.

Jednou z tém, ktorú je možné skúmať v rámci výskumu politického diskurzu a v súčasných podmienkach napätia v medzinárodných vzťahoch je mimoriadne aktuálna, je téma bezpečnosti. Téma bezpečnosti je dnes diskutovaná v kontexte viacerých tém, preto zvolenie tejto problematiky hodnotím za výsostne aktuálne. Rovnako aktuálne, a to najmä v slovenských podmienkach, hodnotím výber témy konšpiračných teórií, ako aj populizmu, ktorý je dnes obľúbenou a rozšírenou komunikačnou stratégiou nielen slovenských politikov. Rovnako zaujímavé je záverečné zamyslenie sa nad budúcnosťou internetovej komunikácie a najmä jej vzťahu k princípom demokracie. Pôvodná úvaha, že internet nám pomôže rozšíriť možnosti participatívnej demokracie, je dnes spochybňovaná šírením nenávisť na sociálnych sieťach.

Napriek tomu, že kniha Politická lingvistika je primárne určená na didaktické účely a je publikovaná vo forme vysokoškolskej učebnice, má rovnako pridanú vedeckú hodnotu. Autori v nej totiž spracovali ich bohatý doterajší výskum jazyka politiky (z množstva sa oplatí pripomenúť vedecké monografie ako Štefančík, Dulebová, 2017 alebo Cingerová, Dulebová, 2019) resp. politickej komunikácie. Vysokoškolská učebnica Politická lingvistika preto zaplní deficit poznania v tejto problematike. Možno konštatovať, že autorom sa podarilo etablovať politickú lingvistiku na svojich univerzitách a založiť tak vlastnú školu tejto hraničnej disciplíny. Súčasný turbulentný vývoj, a to nielen v domácej politike, ale rovnako v medzinárodných vzťahoch, ktorý je sprevádzaný rozličnými komunikačnými stratégiami, poskytuje dostatok materiálu na ďalší výskum práve v oblasti politickej lingvistiky. Z tohto dôvodu je na mieste predpokladať, že výskum v rámci tejto disciplíny budú pokračovať a pravdepodobne osloví rad ďalších bádateľov.

Recenzentka

PaedDr. Eva Stradiotová, PhD.
Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta aplikovaných jazykov
Katedra anglického jazyka
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava
Slovenská republika
Email: eva.stradiotova@euba.sk